

Egy vadászház különös története

Az Onódy-ügy

Valamikor – több mint nyolc évtizedig – Kiszána határában erdők ölén állott egy szép vadászház: a Térfi-kastély. A környéken lakók Horthy-kastélynak is mondták, bár a kormányzónak csak annyi köze volt hozzá, hogy az ő idejében épült. Az erdőterület a volt Károlyi-birtokhoz tartozott, az épületet az Úszató nevű erdészház érintésével, onnan kb. két kilométerre földúton lehetett elérni.

Vadászház létesítésének gondolata *vitész Lukács Károly* sirok-kőkúti erdőgondnok fejében született meg, ő úgy találta, hogy gondnoksága területén a Mátra délkeleti oldalára átnyúló területen szükség van egy rangos épületre, amely az erdészet és vadászat igényeit egyaránt szolgálja.

Lukács Károly sokoldalú, kiváló erdőmérnök volt, Selmecen kezdett, és Sopronban kapott diplomát. Szakmai pályafutása Kőkúton kezdődött gróf Károlyi Mihály debrőparádi birtokán. Ismeretes, hogy 1929-től ez a vagyon állami tulajdonba került, és a Nemzeti Közművelődési Alapítvány kezelte.

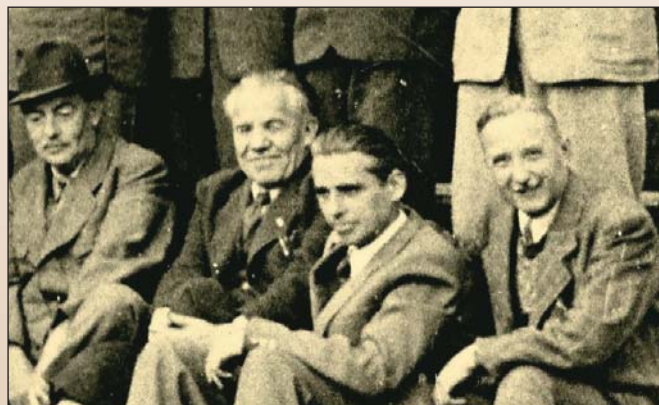
Lukács Károly családjával a Kőkúti gondnokság melletti gondnoki lakásban lakott, ahol gyakori vendég volt Budapestről a Térfi család. *Térfi Béla* (az archív képen az ülő férfi) országosan ismert személyiség, nyugalmazott miniszter, az Országos Erdészeti Egyesület alelnöke, és ami számunkra fontos: a Nemzeti Közművelődési Alapítvány főgondnoka volt, hatáskörébe tartozott a volt Károlyi-birtok felügyelete. Ő engedélyezte a kiszánai kastély beruházását.

Mellette a fotón látható álló férfi Térfi Károly építész-mérnök, ő tervezte a szóban forgó épületet, és irányította a kivitelezést. (Megjegyzem, hogy ő tervezte a Parádsasvárról induló Térfi-utat is, amely a térképeken Térfi Béla útként szerepel.)

A vadászház 1932-ben épült, az 1934-ben készült fotón látható újkori állapotában. Impozáns megjelenésével, kiemelkedő toronnyal rászolgált a „kastély” megnevezésre. Eredeti rendeltetése a vadászat volt, ezért a torony nem csupán esztétikai célt szolgált, a négy irányba nyíló ablakokkal magaslesként is működött. A képen láthatjuk, hogy a hozzá tartozó területet bekerítették, fákat ültettek köré, és egy virágágyást is kialakítottak. Villany nem volt, a vízellátáshoz kutat építettek, ivóvizet a ház feletti forrásból nyertek.

A háborúban a kőkúti gondnokságot a lakással együtt lebombázták, a Lukács család fedél nélkül maradt. Ezt követően Nyugatra mentek, Bajorországban töltöttek másfél évet, majd visszatértek Kőkútra. A gondnokság Kőkúton megszűnt, Lukács Károlyt az Egri Erdőgazgatóság központjába helyezték. 1945-től Verpelélen hoztak létre erdészetet, így a Térfi-kastély az addig alapítványi tulajdonból a MÁLLERD (később a Dél-mátrai majd Mátrai Állami Erdőgazdaság) Verpeléti Erdészete kezelésébe került.

Az erdészet üzemi feladataihoz használta az épületet, átmenetileg dolgozókat helyeztek el itt, vadászatoknál vettek igénybe. A pincét raktározásra, csemetetárolásra

Lukács Károly (balról a második)

A Térfi család

A kastély 1934-ben

használták. Lakás céljára nem volt alkalmas villany és épített út hiányában.

Az épület akkor került a figyelem középpontjába, amikor az 1964-ben kirobbant az a bizonyos Onódy-ügy, amelyet az olvasók már jól ismernek a megjelent írásokból. A történet a kisháti vadászház eseményei miatt kapcsolódik az akkori Mátrai Erdőgazdaság múltjához, jóllehet az ottani események csak töredékét jelentették az országossá terebélyesedett „ügy”-nek.

A Mátra térsége az 1956 utáni években a „nagy emberek” számára kedvelt vadászterület volt. Felfedezték a kisháti vadászházat, a településtől távol eső épületben nagy mulatozások, dáridók kezdődtek hölgyek társaságában. Mindezek „legalizálására” létrehoztak két „elit” vadásztársaságot a Mackó és a Diána nevűt, melyeknek tagjai csupa magas politikai személyiségek voltak, mint például *Gáspár Sándor*, *Nezvál Ferenc*, *dr. Szalay József*, *dr. Szénási Géza*, *Kelemen Endre* és még néhányan a politikai nagyságok közül.

1996-ban, 2004-ben és 2014-ben

Ehhez a körhöz tartozott *Onódy Lajos*, az Éttermi és Büfé Vállalat igazgatója, aki a „rendezvények” szervezője volt, gondoskodott a teljes körű ellátásról (étel, ital, nők stb.), kiszolgálta a fontos embereket.

Eleinte Onódy gödi villájában jöttek össze, ez azonban lakott területen volt, túlságosan szem előtt, s a környékbeliek külső szemlélőként tanúi voltak az eseményeknek. Ekkor esett a választás a kisháti kastélyra, ahol nem voltak szomszédok.

Ugyancsak résztvevője volt a történetnek bizonyos *Fehér Sándor*, az eredetileg tiszafüredi villanyserelő és községi párttitkár, akinek meredeken felfelé ívelő pályája az ERDÉRT igazgatói székében tetőzött, és aki a legmagasabb politikai körhöz tartozott.

Életútja Tiszafüredről Szilvásváradra vezetett, ahol *Hibbey* erdőgazdálkodó mellett gondnokhelyettes, majd Recskén az Északmátrai Állami Erdőgazdaság igazgatója, ezután Balassagyarmaton az Egyesülés igazgatója, végül az ERDÉRT vezére volt. Ellentmondásos személyiség volt, akit beosztottjai szerettek, sokaknak segített, embereinek javát szolgálta, viszont saját előbbre jutásáért sok mindenre képes volt.

Fehér recski igazgatói korából jól ismerte a Mátrát, így szerepet játszott a hely kiválasztásában.

Itt kell megemlítenem *Fila Józsefet*, a Mátrai Erdőgazdaság kitűnő igazgatóját, aki alaptermészeténél fogva ellene volt a fényűző lakomáknak, és ellenezte, hogy a két „fiktív” vadásztársaságot a területén létrehozzák azzal a nyilvánvaló céllal, hogy a vadászat jogcímén legális keret adjanak a rendezvényeknek. Próbált ellenállni a felülről történő nyomásnak, végül feladta, és Gödöllőre ment igazgatónak. Az őt követő *Hangyál Tibor* igazgató hozzájárult a társaságok létrehozásához, így minden akadály elhárult.

Onódy Lajos igazgató korát jóval megelőzve, kiváló üzletemberként országos nagyvállalattá fejlesztette cégét. Csupán néhány példa tevékenységéből: megszervezte az utasellátó rendszert, szállodákat épített a Balatonnál, nevéhez fűződik a budapesti Mézes Mackó és még sok minden, ami a vendéglátást szolgálta. Rendszeresen járt a külföldre, jobbnál jobb ötleteket hozott és valósított meg. Ehhez azonban szükség volt fentről jövő támogatásra, a kapcsolatok ápolására.

Sokan ezt nem nézték jó szemmel, elindították az „Onódy-ügyet”, melynek hullámverése Kádárig jutott. Az újságokban megjelent írások már a „társadalmi tulajdon megkárosításáról”, „hűtlen kezelésről”, „csalásról” szóltak, ráadásul mindenféle valótlan történetek terjedtek el a közvéleményben.

A történet szenvedő alanya Onódy lett, akit hat és fél évi börtönre ítélték, mindenért őt tették felelőssé, miközben magas személyek vizsgálat nélkül megúszták. Fehér Sándor – Fila József szavaival – „tizedrendű vádlott” volt, akinek az volt a bűne, hogy a vadászházat az ERDÉRT költségére – tehát állampénzen – bútoroztatta be (megjegyzem: az épület állami tulajdonban volt). Amikor megtudta, hogy ellene is rendőrségi vizsgálat indul, öngyilkos lett.

Az Onódy-ügy szomorú mellékszála *Bara Margit* története. Az ismert színésznő, aki szépségével, tehetségével és emlékezetes filmszerepeivel meghódította az országot, méltatlanul belekeverték ebbe az ügybe. Neki is, mint minden sikeres és közkedvelt személynek, akadtak irigyei, akik valótlan történetekkel, rágalmakkal hírbe hozták őt. A legtragikusabb dolog, hogy mindezzel derékba törték egy kivételes tehetség színészi pályafutását és életét.

Amikor ennek a bonyolult ügynek az eseményei zajlottak, a magyar erdészet első embere *dr. Balassa Gyula* volt, az Országos Erdészeti Főigazgatóság – OEF – főigazgatója. Az ő életét, munkásságát megismerhetjük *Fácányi Ödön Az erdészet és a vadászat mecénása* című nagyszerű könyvéből. Balassa nyilván tudott a kishánai történetekről, nevét viszont nem látjuk az erről szóló tudósításokban, peranyagokban. Az ő közeli kapcsolata Kádár Jánossal az ötvenes évekből származik, mindketten megírták Rákosi börtöneit.

A főigazgató miniszterhelyettesi rangban az erdészetért felelt, ő azonban ezen belül elsősorban a vadászattal

foglalkozott, a kishánai ügyben szereplő vadásztársaságok létrehozását a háttérből támogatta.

Balassa idejében erdészházak egész sora épült országszerte, és ami az ő nevéhez fűződik, akkor épültek a szebbnél szebb vadászházak az erdőgazdaságoknál. Ekkor került sorra a szóban forgó Térfi-kastély rendbetétele, a három évtizede épült vadászházra igencsak ráért a teljes körű felújítás, nem beszélve arról, hogy a fényűző rendezvényekhez méltó körülményeket kellett biztosítani.

Az is szóba került, hogy házhoz megfelelő utat és vilányvezetékkel kell építeni. A főigazgató zöld utat adott a beruházásra, a kivitelezésre azonban már nem kerülhetett sor, kirobbant az Onódy-botrány, a két vadásztársaságot megszüntették, Balassát nyugdíjba küldték.

A következő években, évtizedekben néhány sor felvetődött a felújítás kérdése, de a rossz emlékké épület mindig lekerült a napirendről, a fokozatos leromlás, az enyészet kerítette hatalmába.

Az Onódy-történet után a Verpeléti Erdészet időnként igénybe vette, leginkább a pincét használták. Kisebb karbantartásokat elvégeztek, az alsó úton lévő hidakat kijavították, hogy járhatók legyenek.

Az 1996-os felvételt *Nagy Károly*, az akkori erdészetvezető készítette, itt már látható, hogy a ház meglehetősen lepusztult állapotban van. 2004-ben én készítettem fotót, mondhatom, siralmas látványban volt részem. Három kollégával jártuk be a terepet, ők: *Szalai Gábor*, *Gyenes István* és *Koncsos István*. Mindhárman jól ismerték a térséget, hallomásból sok mindent meséltek a Térfi-ház történetéből. Közülük Koncsos István kerületvezető erdész volt a területen, így külső szemlélője volt az ottani eseményeknek, Gyenes István a 60-as évek végétől a Verpeléti Erdészet vezetője volt néhány évvel az ottan történetek után. 2014-ben már csak romhalmaz volt az egykori szépséges épület helyén.

Az utolsó felvétel 2017-ben készült egy késő őszi ködös időben, erről eszünkbe jut, hogy volt itt egyszer egy vadászház, melynek mára már a nyomai sincsenek meg. Lassan, az idő múlásával az épület a maga szomorú történetével emlékezetünkben is eltűnik.

Wágner Tibor
okl. erdőmérnök

